

แบบรายงานการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565

ประเด็นที่ 4 สุขภาพกลุ่มวัย สุขภาพจิต

หัวข้อ บูรณาการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ

จังหวัด ชลบุรี เขตสุขภาพที่ 6 รอบที่ 2/2565

วันที่ 25-26 กรกฎาคม 2565

1.หน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรม/กอง/ศูนย์วิชาการ)

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมการแพทย์

หน่วยงานผู้รับผิดชอบร่วม: กรมอนามัย, กรมสุขภาพจิต, กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

2. วิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่

จังหวัดชลบุรีมีผู้สูงอายุ ร้อยละ 14.66 (ผู้สูงอายุ 232,147 คน จากประชากรทั้งหมด 1,583,672 คน) ส่วนมากเป็นผู้สูงอายุตอนต้น ร้อยละ 57.22 สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุน้อยกว่าทั้งระดับเขต (ร้อยละ 16.39) และประเทศ (ร้อยละ 18.50) อำเภอที่มีผู้สูงอายุมากที่สุดคือ อำเภอพนัสนิคม ร้อยละ 20.05 รองลงมาคือ อำเภอเกาะสีชัง ร้อยละ 16.76 และอำเภอบ้านบึง ร้อยละ 16.73 ตามลำดับ การคัดกรองประเมินความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (Barthel Activities of Daily Living : ADL) ปีงบประมาณ 2565 คัดกรอง ร้อยละ 71.30 (ผู้สูงอายุที่คัดกรอง ADL 141,632 คน จากทั้งหมด 198,654 คน) พบผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองได้ดี (กลุ่มติดสังคม) ร้อยละ 97.62 ช่วยเหลือตัวเองได้บ้าง (กลุ่มติดบ้าน) ร้อยละ 1.89 และช่วยเหลือตนเองได้น้อยหรือไม่ได้เลย (กลุ่มติดเตียง) ร้อยละ 0.49 มีชมรมผู้สูงอายุทั้งหมด 102 ชมรม เป็นชมรมผู้สูงอายุคุณภาพ 88 แห่ง (ร้อยละ 86.27)

ส่วนการคัดกรองกลุ่มอาการที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ (Geriatrics Syndrome) ได้แก่ โรคสมองเสื่อม คัดกรองได้ ร้อยละ 52.66 พบความผิดปกติ ร้อยละ 0.18 ภาวะซึมเศร้า คัดกรองได้ร้อยละ 69.79 พบผิดปกติร้อยละ 0.25 ข้อเข่าเสื่อม คัดกรองได้ร้อยละ 65.53 พบผิดปกติ ร้อยละ 2.24 ภาวะหกล้ม คัดกรองได้ร้อยละ 66.42 พบผิดปกติ ร้อยละ 1.12อำเภอที่พบผู้สูงอายุเสี่ยงต่อภาวะหกล้มมากที่สุดคือ อำเภอเกาะสีชัง ร้อยละ 13.68 รองลงมาคืออำเภอบ้านบึง ร้อยละ 2.13 และอำเภอสัตหีบ ร้อยละ 1.73 การคัดกรองสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 64.47 พบผิดปกติ ร้อยละ 3.16

และในการคัดกรองซึมเศร้า (2Q) ในผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน ติดเตียง จำนวน 2,748 คน (เป้าหมาย 3,371 คน) คิดเป็นร้อยละ 81.52 โดยอำเภอที่มีผลคัดกรองซึมเศร้า 2Q สูงสุด คือ อำเภอหนองใหญ่ ร้อยละ 95.56 รองลงมา คือ อำเภอบ้านบึง ร้อยละ 93.60 และอำเภอบ่อทอง 93.41 ตามลำดับ พบผู้มีความเสี่ยงซึมเศร้า จำนวน 22 คน (ร้อยละ 0.80) โดยผู้มีความเสี่ยงซึมเศร้า ได้รับการประเมินต่อด้วยแบบประเมินโรคซึมเศร้า 9Q จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 90.91 พบผู้มีภาวะซึมเศร้า จำนวน 19 คน (ร้อยละ 95) (ข้อมูลจาก HDC หมวตส่งเสริมและป้องกันปัญหาสุขภาพจิต 18 กรกฎาคม 2565)

สำหรับการสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ผู้สูงอายุปี 2565 จำนวน 8 ด้าน ผ่าน Blue Book Application เป้าหมายการสำรวจฯ จำนวน 13,149 คน มีการประเมินเข้ามา 14,872 คน ผลการสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ข้อมูล Blue Book Application ณ วันที่ 16 ก.ค.65) พบว่า ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ครบ 8 ด้าน จำนวน 9,973 คน (ร้อยละ 67.06) สำหรับพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์รายด้านที่พบน้อยที่สุดคือ มีกิจกรรมทางกายที่ระดับปานกลางสะสม 150 นาที/สัปดาห์ ร้อยละ 75.65 รองลงมาคือ กินผักและผลไม้ได้วันละ 5 กำมือเป็น

ประจำ ร้อยละ 83.98 และดื่มน้ำเปล่าอย่างน้อยวันละ 8 แก้ว ร้อยละ 86.22 จังหวัดได้นำข้อมูลจากการสำรวจ พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ปี 2565 มาประกอบการดำเนินงานดูแลส่งเสริมสุขภาพรายบุคคล (Wellness Plan) ในชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 1 ชมรม คือ ชมรมผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลนาเวียง ต.นาเวียง อ.พนัสนิคม ดำเนินการตามแผนการดูแลส่งเสริมสุขภาพรายบุคคลในชุมชน จำนวนรวม 50 คน และได้จัดตั้งคลินิกผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานในโรงพยาบาล ขนาด M2 ขึ้นไปทั้งหมด 5 แห่ง ได้แก่ 1) โรงพยาบาลชลบุรี 2) โรงพยาบาลบางละมุง 3) โรงพยาบาลพนัสนิคม 4) โรงพยาบาลแหลมฉบัง และ 5) โรงพยาบาลบ้านบึง

ส่วนการดำเนินงานตำบลที่มีระบบส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ผ่านเกณฑ์ ปี 2565 ร้อยละ 100 (มีตำบลทั้งหมด 92 ตำบล จำแนกเป็น ตำบลที่ผ่านการประเมินปี 2565 จำนวน 1 แห่ง, ผ่านเกณฑ์ ปี 2562-2564 จำนวน 57 แห่ง และตำบลที่ผ่านเกณฑ์ปี 2559-2561 และได้รับรองซ้ำในปี 2565 (Re-Accreditation) จำนวน 33 แห่ง) จังหวัดมี Care Manager จำนวน 185 คน และมีผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care Giver) จำนวน 1,122 คน ผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงปี 2565 จำนวน 1,019 คน ได้รับการจัดทำแผนการดูแลผู้สูงอายุรายบุคคล (Care Plan) ในระบบโปรแกรม 3C ปี 2565 จำนวน 993 ฉบับ ร้อยละ 97.45 และยอดสะสมการจัดทำ Care Plan ปี 2561-2565 จำนวน 3,386 ฉบับ ร้อยละ 96.11 และผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงในโครงการ Long Term Care รับการดูแลตาม Care Plan ครบ 9 เดือนขึ้นไป ที่มีการบันทึกในระบบ สปสช. 413 คน มีการเปลี่ยนแปลงคะแนน ADL ดีขึ้น 27 ร้อยละ 6.54

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
1. พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุ	<p>กรมอนามัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์อนามัยที่ 6 ชี้แจงการส่งเสริมสุขภาพดี ชะลอชรา ชีวียืนยาว, การใช้งานแอปพลิเคชัน BLUE BOOK และ การสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ผ่านการประชุมชี้แจงแผนงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 6 ปี 2565 (ระบบออนไลน์) <p>จังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - อบรมพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานผู้สูงอายุเรื่อง “การใช้ APP Blue Book” (ผ่านระบบออนไลน์) 	<p>กรมอนามัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชี้แจงการส่งเสริมสุขภาพดี ชะลอชรา ชีวียืนยาว, การใช้ BLUE BOOK APPLICATION และการสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ผ่านการประชุมชี้แจงแผนงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 6 ปี 2565 (ระบบออนไลน์) - ขับเคลื่อนการดำเนินงานสมุดบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุ (Bluebook application) และการจัดทำแผนดูแลสุขภาพ Wellness plan ผ่านชมรม /ร.ร.ผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 6 เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2565 ณ ห้องประชุมสัตบรรณ ศอ.6 มีผู้เข้าร่วมประชุมผ่านระบบออนไลน์ทั้งหมด 329 คน <p>จังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - บูรณาการงานร่วมกับศูนย์อนามัยที่ 6 อบรมพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานผู้สูงอายุเรื่อง “การใช้ APP Blue Book” (ผ่านระบบออนไลน์) เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2565 ณ ห้องประชุมสัตบรรณ ศอ.6 - มีผู้สูงอายุใช้ Blue Book Application จำนวน 21,569 คน

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
<p>2.สมองเสื่อม พื้ดตทกหกล้ม</p>	<p>กรมอนามัย</p> <p>1.รูปแบบ /คู่มือชะลอชราชิวายีนยาว</p> <p>2.ส่งเสริมสนับสนุนความรอบรู้ด้านสุขภาพผู้สูงอายุส่งเสริมการเคลื่อนไหวและออกกำลังกาย เพื่อลดโอกาสเสี่ยงในการหกล้มของผู้สูงอายุ</p> <p>จังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีแผนการดูแลส่งเสริมสุขภาพรายบุคคลในชุมชน (Individual Wellness Plan) - กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยผู้สูงอายุภายใต้วิถี “New normal” 	<p>กรมอนามัย</p> <p>1.ศูนย์อนามัยที่ 6 ประชุมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมป้องกันการพื้ดตทกหกล้มของผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 6 วันที่ 18 เมษายน 2565</p> <p>2.ศูนย์อนามัยที่ 6 จัดทำ “คู่มือป้องกันการพื้ดตทกหกล้มในผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 6” เพื่อเป็นแนวทางป้องกันการพื้ดตทกหกล้ม เนื้อหาประกอบด้วย ความรู้การเปลี่ยนแปลงตนเองในผู้สูงอายุ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ การประเมินคัดกรองความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน (ADL) การประเมินความเสี่ยงการพื้ดตทกหกล้ม การออกกำลังกายเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และการจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ</p> <p>จังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการดำเนินการ 1 ชมรม คือชมรมผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลนาเร็ก ต.นาเร็ก อ.พนัสนิคม ดำเนินการตามแผนการดูแลส่งเสริมสุขภาพรายบุคคลในชุมชน จำนวนรวม 50 คน - ผู้สูงอายุ ได้รับการคัดกรองและมีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะสมองเสื่อม 27 คน ได้รับการดูแลรักษาในคลินิกผู้สูงอายุ จำนวน 27 คน ร้อยละ 100 และผู้สูงอายุได้รับการคัดกรองและมีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะหกล้ม 42 คน ได้รับการดูแลรักษาในคลินิกผู้สูงอายุ จำนวน 41 คน ร้อยละ 97.62 (ที่มา รายงานจาก สสจ.ชลบุรี : http://healthkpi.moph.go.th วันที่ 29 มิ.ย.2565)
<p>3.ตำบลที่มีระบบส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care)</p>	<p>กรมอนามัย</p> <p>1.ขับเคลื่อนการดำเนินงานการส่งเสริมดูแลผู้สูงอายุระยะยาว เขตสุขภาพที่ 6</p>	<p>กรมอนามัย</p> <p>1.ศูนย์อนามัยที่ 6 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนานวัตกรรมระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว เขตสุขภาพที่ 6 วันที่ 21-22 มิถุนายน 2565 ณ ห้องประชุมสัตบรรณ (ระบบออนไลน์)</p> <p>2.ประชุมติดตามการขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพวัยผู้สูงอายุเขตสุขภาพที่ 6 ประจำปี 2565 โดยใช้ Digital Health</p>

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
	<p>2.ขับเคลื่อน Digital Health Platform (Blue Book app., โปรแกรม 3 C กรมอนามัย)</p> <p>ระดับจังหวัด</p> <p>- นิเทศติดตามพื้นที่ตำบล LTC ครบ 3 ปี และโครงการชะลอชราชิวาียืนยาว</p>	<p>Platform (Blue Book โปรแกรม LTC กรมอนามัย) ผ่านระบบออนไลน์ วันที่ 11 พฤษภาคม 2565</p> <p>3.ศูนย์อนามัยที่ 6 จัดทำคลิป VDO ออกกำลังกายเพื่อป้องกันการพลัดตกหกล้ม เนื้อหาประกอบด้วย การประเมินความเสี่ยงการพลัดตกหกล้ม และการออกกำลังกาย เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความยาว 15 นาที</p> <p>ระดับจังหวัด</p> <p>- จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงานวิชาการ ผู้สูงอายุ 6 ประเภท ได้แก่ 1)ตำบลที่มีระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ในชุมชน ผ่านเกณฑ์ 2)ชมรมผู้สูงอายุ ดีเด่น 3)ผู้สูงอายุต้นแบบสุขภาพดี ชีวีมีสุข ดีเด่น 4)Care Manager ผู้จัดการการดูแลผู้สูงอายุ ดีเด่น 5)Caregiver ผู้ดูแลผู้สูงอายุ ดีเด่น 6)นวัตกรรมด้านการส่งเสริมดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ดีเด่น ในวันที่ 26 เมษายน 2565 ณ ห้องประชุมวิริยกิจจา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี ผ่านสื่อสารทางไกล Web Conference จำนวนผู้เข้าประชุม 85 คน</p> <p>- จังหวัดชลบุรีเข้าร่วมนำเสนอผลงานในการประชุมเพื่อนำเสนอและคัดเลือกผลงาน ประเด็นการส่งเสริมสุขภาพ/ป้องกันโรค /การคัดกรอง หรือพัฒนาด้านศักยภาพผู้สูงอายุฯ แบบบูรณาการ เขตสุขภาพที่ 6 ในวันที่ 21 เมษายน 2565</p>

3.นวัตกรรมตัวอย่างที่ดี (ถ้ามี)

ระดับประเทศ

- จังหวัดชลบุรีเข้ารับโล่เกียรติคุณ ประเภท ของขวัญชิ้นที่ 3 มอบสิทธิประโยชน์แก่ผู้สูงอายุกลุ่มเปราะบาง จาก นายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในพิธีประกาศเกียรติคุณ จังหวัดที่มีผลงานเด่นในการดำเนินงานตามนโยบายของขวัญวันผู้สูงอายุแห่งชาติ ปี 2565 ในวันที่ 11 กรกฎาคม 2565 ณ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี

ระดับจังหวัด

1. ผู้สูงอายุต้นแบบสุขภาพดี ชีวีมีสุข” ดีเด่นระดับจังหวัด ได้แก่ นางวิไล อากาศรินทร์ ประวัติ อายุ 82 ปี ต.แสนสุข อ.เมืองชลบุรี

2. นวัตกรรมด้านการส่งเสริมดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ดีเด่นระดับจังหวัด ได้แก่
นวัตกรรม นวัตกรรมลองเช็คดูซิ.....สื่อบอกสุขภาพสูงวัย
จัดทำโดยนางสาวรสสุคนธ์ ทองโต นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ รพ.สต.คลองพลู อ.หนองใหญ่
3. ชมรมผู้สูงอายุ ดีเด่นระดับจังหวัด ได้แก่
ชมรมผู้สูงอายุตำบลหัวถนน ต.หัวถนน อ.พนัสนิคม
4. ตำบลที่มีระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ในชุมชนผ่านเกณฑ์
ดีเด่นระดับจังหวัด ได้แก่
ตำบลธาตุทอง เทศบาลตำบลธาตุทอง อ.บ่อทอง
5. ผู้จัดการการดูแลผู้สูงอายุ (Care Manager) ดีเด่นระดับจังหวัด ได้แก่
นางวรรณรัชต์ วงษ์ศิริวรรณ รพ.สต.บ้านเขาคันธมาทนต์
6. ผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) ดีเด่นระดับจังหวัด ได้แก่
นายสมพร รัตนสุข รพ.สต.หนองสมอ

4. ข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ

4.1 สำหรับพื้นที่

- ติดตามการจัดทำแผน Individual Wellness Plan ในชมรมผู้สูงอายุต้นแบบอย่างต่อเนื่อง และขยายการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคม
- ส่งเสริมให้บุคลากรสาธารณสุขคัดกรองและประเมินโรคซึมเศร้าให้ครอบคลุมในกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะการคัดกรองซึมเศร้า (2Q) พร้อมทั้งประเมินปัญหาอารมณ์ พฤติกรรม ในผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียง และช่วยเหลือดูแลกลุ่มเสี่ยงให้ได้รับการประเมินโรคซึมเศร้า (9Q) อย่างต่อเนื่อง
- ส่งเสริมให้บุคลากรสาธารณสุขนำองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากกรมสุขภาพจิตไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตและติดตามเยี่ยมบ้าน เพื่อดูแลสังคมจิตใจผู้สูงอายุเสี่ยงซึมเศร้าให้ครอบคลุมทุกอำเภอ

4.2 สำหรับส่วนกลาง

- สนับสนุนสื่อหรือองค์ความรู้ต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาและขับเคลื่อนงานผู้สูงอายุในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

ผู้รายงาน : นางสาวลลิตา สุกแสงปัญญา

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ

โทรศัพท์ : 062 335 5505

ผู้รายงาน : นางสาวจรรยา สอนภักดี

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ ศูนย์สุขภาพจิตที่ 6

โทรศัพท์ : 093 398 9832

ผู้ตรวจรายงาน : นางยุพา ชัยเพ็ชร
ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ด้านโภชนาการ)
โทรศัพท์ : 094 479 4115
วัน/เดือน/ปี : 24 กรกฎาคม 2565